Keskuskauppakamarin lausunto valtioneuvoston selvityksestä Suomen avaintavoitteiksi EU-vaalikaudelle 2024-2029 (E 58/2023 vp)

Sivistysvaliokunnalle

Sivistysvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarilta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä Suomen avaintavoitteiksi EU-vaalikaudelle 2024-2029. Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää huomioinaan seuraavaa.

Yleistä

Keskuskauppakamari pitää erinomaisena, että hallitus on hallitusohjelmakirjausten mukaisesti lähtenyt parantamaan Suomen ennakkovaikuttamista EU-lainsäädäntöön ja valmistellut Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029. On Suomen kaltaisen pienen maan etu pyrkiä vaikuttamaan suunnitteilla olevaan EU-lainsäädäntöön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa niin, että komission esitykset olisivat jo lähtökohtaisesti Suomen edun mukaisia. On tärkeää vaikuttaa ennakolta myös siihen, minkälaisen strategisen ohjelman Eurooppa-neuvosto hyväksyy seuraavalle viisivuotiskaudelle ja mitkä ovat ne prioriteetit, joiden varaan seuraavan komission ohjelma rakennetaan.

Keskeiset huomiot

Keskuskauppakamari kannattaa valittuja Suomen avaintavoitteita. Listaus prioriteeteista on tasapainoinen kokonaisuus, jossa huomioidaan vahvasti EU:n strateginen kilpailukyky, sisämarkkinoiden vahvistaminen, puhdas ja digitaalinen siirtymä sekä tarve EU:n geopoliittisen roolin kasvattamiseen, puolustusyhteistyön syventämiseen ja kokonaisvaltaiseen varautumiseen.

On kannatettavaa, että Suomi korostaa liikkuvuuden edistämistä ja koulutustason nostoa omissa tavoitteissaan, ja että työvoiman saatavuus tunnistetaan keskeisenä tekijänä Euroopan kilpailukyvylle. Keskuskauppakamarin kansallisen tason selvityksen mukaan yli 60 % Suomessa toimivista yrityksistä kärsii osaajapulasta. Tämän vuoksi Keskuskauppakamari katsoo, että Suomen kannattaisi ajaa työperustainen maahanmuuton positiivisia mahdollisuuksia osaajapulan ratkaisemiseksi EU:n agendalle. Myös työvoiman liikkuvuuteen sekä osaamisen ja opintojen tunnustamiseen tulee edelleen panostaa.

Keskuskauppakamari

LAUSUNTO
19.2.2024

Painopisteeksi osaajapulan ratkaiseminen ja osaavan työvoiman liikkuvuus

Pienenevä ja vanheneva väestö uhkaavat romuttaa huoltosuhteen koko Euroopassa. Eurooppa tarvitsee osaavia tekijöitä, jotta yhteiskuntamme pysyvät toiminnassa ja työntekijöitä on kaikkiin ammatteihin.

Maahanmuutto ja laadukas kotouttaminen ovat yksi ratkaisu huolestuttavaan väestökehitykseen ja työvoimapulaan. Nyt kun EU-maat ovat onnistuneet saavuttamaan sovun maahanmuuttopaketista olisikin korkea aika panostaa jäsenmaiden yhteistyöhön siinä, miten positiivista, osaamisperustaista maahanmuuttoa saataisiin alueella edistettyä ja väestöliikkeestä EU-alueella paras mahdollinen hyöty huomioiden työvoimapula monilla aloilla. Osana toimia tuleekin vahvistaa yhteisiä käytäntöjä aiemman osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa ja hakea keinoja hyödyntää maahan tulleiden osaamista ja kielitaitoa aiempaa laajemmin.

Osaajapulan ratkaisemiseksi ammatillisen koulutuksen vetovoimaa, joustavuutta opintojen valitsemiseen ja suorittamiseen tulee kehittää koko Euroopan alueella. Aina osaamisen vahvistaminen ei tarkoita kokonaista tutkintoa. Pienten osaamiskokonaisuuksien suorittamisen mahdollisuuksia koko Euroopan alueella tulee lisätä ja huomioida opinnoissa ja pätevyyksissä nykyistä paremmin jo aiemmin toisessa EU-maassa suoritetut opinnot ja kerrytetty osaaminen.

Sujuvampi osaamisen tunnistaminen edistäisi myös opiskelunaikaista liikkuvuutta EU-alueella ja voisi kannustaa opiskelijavaihtoon lähtemiseen. Nyt opiskelijavaihtojen suosio on hiipunut huolestuttavasti.

Muita huomioita

Euroopan komission tavoitteena on luoda eurooppalainen koulutusalue vuoteen 2025 mennessä. Vaikka komissio onkin edistänyt vihreää ja digitaalista siirtymää koulutuksen saralla, muilla osa-alueilla on vielä paljon tehtävää. Suomi voi hyötyä merkittävästi eurooppalaisen koulutusyhteistyön ja liikkuvuuden vahvistumisesta, mikä korostaa tarvetta aktiiviseen osallistumiseen eurooppalaisen koulutusalueen kehittämisessä.

EU:n menestyminen kiihtyvässä globaalissa kilpailussa edellyttää tutkimus- ja kehittämistoiminnan voimistamista alueella. Uusien innovaatioiden ja kasvun lähteiden rohkea hyödyntäminen on avainasemassa. Siksi rahoituksen fokusta tulee siirtää korkealaatuiseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyöhön, jotta Euroopasta voi tulla maailman vetovoimaisin ja vahvin osaamisen keskittymä.

Lisätietoja: Suvi Pulkkinen, johtava asiantuntija, Keskuskauppakamari, puh 050 404 1810, suvi.pulkkinen@chamber.fi